

poslední aktualizace:

21. 10. 2025

Evropský systém vstupu/výstupu (EES)

Evropský systém vstupu/výstupu (EES) začíná od 12. 10. 2025 **fungovat** na vnějších hranicích Schengenu po téměř deseti letech příprav a několika odkladech. Pro veřejnost to znamená **zásadní změnu**. Namísto ručního razítkování pasů se zavádí digitální evidence vstupů a výstupů cestujících ze zemí mimo EU. Každý příjezd a odjezd **občanů třetích zemí** (tj. mimo EU a Schengen) na území 29 států zapojených do EES bude nyní zaznamenán v centrálním systému spolu s údaji z cestovního dokladu, **otisky prstů, fotografií obličeje** a časem a místem překročení hranice.

Tento moderní systém tak **postupně nahrazuje tradiční pasové kontroly** biometrickou registrací, což má zrychlit hraniční odbavení a současně zlepšit bezpečnost díky ověřování identity a odhalování pokusů o podvod nebo překročení povolené délky pobytu. **Podle Evropské komise** přispěje EES k hladší a bezpečnější cestě pro všechny, neboť hraniční orgány získají okamžitý přístup k informacím o případných nesrovnalostech v datech cestujících.

Koho a kde se EES týká?

Nový režim se **netýká občanů ČR, EU ani dalších členských států Schengenu**, kteří nadále překračují vnější hranice beze změn. EES je určen výhradně **pro cizince ze třetích zemí** na krátkodobé návštěvy, a to jak pro cestující s vízem, tak pro ty, kteří mají bezvízový styk (max. 90 dní v jakémkoli 180denním období). Výjimku tvoří držitelé dlouhodobých víz či pobytových povolení. Jmenovitě se tak změna týká cestování do členských států EU s výjimkou Kypru a Irska (kteří EES prozatím neuplatňují) a dále Islandu, Švýcarska, Lichtenštejnska a Norska.

Nový systém **se zavádí na veškerých vnějších hranicích Schengenu**. Tedy na mezinárodních letištích, v námořních přístavech a na pozemních přechodech na hranicích s nečlenskými zeměmi. Na **šesti českých** veřejných mezinárodních letištích (např. Praha, Brno či Karlovy Vary) bude EES fungovat, zatímco cestující uvnitř Schengenu změnu nepocítí. **Pro úplnost** dodejme, že **občané ministrátů** jako Monako, Andorra, San Marino či držitelé pasů Vatikánu jsou od registrace také osvobozeni.

System EES byl **oficiálně spuštěn 12. října 2025** v 16:00 a od té chvíle se začne postupně nasazovat na hraničních přechodech po celé Evropě. Zpočátku nebude sběr dat probíhat všude naplno. **Některé státy** zvolily pozvolné tempo právě proto, aby se vyhnuly dlouhým frontám a technickým potížím v počáteční fázi. Například největší země jako Francie či Německo prvních pár týdnů kontrolují jen omezený počet cestujících biometricky, zatímco menší státy (Estonsko, Lucembursko aj.) zavedly EES od prvního dne v plném rozsahu. V Chorvatsku se pro změnu stanovilo přechodné období, kdy v říjnu snímají biometrická data jen 4 hodiny denně, v listopadu 8 hodin a od prosince 12 hodin denně.

Česká republika patří mezi čtyři země (spolu s Litvou, Lotyšskem a Švédskem), které spustily EES hned od začátku plně **na všech svých vnějších hranicích**. Dohodnutá šestiměsíční lhůta umožňuje ostatním postupně doladit provoz. Plně funkční musí být systém nejpozději **od 10. dubna 2026**. Do té doby se budou cestovní pasy **v některých místech nadále orazítkovávat postaru**, zejména tam, kde EES zatím neběží naplno.

Právě pokračování razítkování během přechodného období zajistí, že žádný vstup nezůstane neevidován a členské země, které EES zavedou později, poznají z otisku razítka, že daný cestovatel už do Schengenu vstoupil např. přes Česko. Celý proces zavedení byl **záměrně načasován** na podzim a zimu, tedy mimo hlavní turistickou sezónu, aby se minimalizovaly dopady na dopravu. Podle odborníků se tak úřady, dopravci i samotní cestující mohou na nové postupy lépe adaptovat a v případě nečekaných problémů mohou pohraniční orgány dočasně vrátit kontroly k původnímu režimu a zvládnout situaci. **Evropská komise očekává**, že díky tomuto postupnému náběhu proběhne start systému **bez větších komplikací**.

Hlavním impulzem pro zavedení jednotného vstupně-výstupního systému byla snaha modernizovat a zefektivnit hraniční kontroly v reakci na měnící se bezpečnostní výzvy a migrační tlak

posledních let. Dosavadní metody kontroly cizinců, založené na razítkách v pasech, byly zastaralé a neumožňovaly například automaticky zjistit, zda někdo **překročil povolenou délku pobytu**, nebo rychle sdílet informace mezi státy. EES tento **nedostatek řeší**. Eviduje všechny vstupy a výstupy **centrálně**, takže **okamžitě odhalí** cizince, který zůstal déle než 90 dní a rovněž zaznamená každé **odepření vstupu** do Schengenu.

Dalším cílem je **zvýšení bezpečnosti**.

Biometrická kontrola pomůže ověřit, že pas skutečně patří svému držiteli a **není padělaný**. Příslušné databáze tak sníží riziko, že by přes hranice pronikly nebezpečné osoby pod falešnou identitou či lidé evidovaní jako nežádoucí. „System představuje významný krok k modernizaci našich hraničních kontrol a výrazně přispěje ke zvýšení bezpečnosti. Budeme mít přesnější přehled o pohybu osob, lépe odhalíme zneužívání víz a účinněji ochráníme naše občany,“ **uvedl ministr vnitra Vít Rakušan**.

Automatizace má zároveň hranice **zprehlednit a zrychlit**. Odbavení cestujících bude po první registraci jednodušší, což ulehčí práci hraničnickům a zkrátí fronty. **Evropská komise zdůrazňuje**, že systém splňuje přísné standardy ochrany soukromí. Veškerá data se zpracovávají a uchovávají v souladu s GDPR, takže osobní údaje cestujících zůstanou chráněné a zabezpečené.

Pro většinu Evropanů se nic nemění, ale **cizinci ze zemí mimo EU** musí od zavedení EES počítat s **důkladnější kontrolou**. **Při prvním vstupu** do Schengenu se musejí zaregistrovat. Pohraničník nebo automatický kiosk jim naskenuje pas, sejme otisky všech prstů, vyfotografuje obličej a zpravidla se zeptá na účel cesty a délku pobytu. Tyto údaje se uloží do systému a **uchovají po dobu tří let** (resp. pěti let v případě porušení povoleného pobytu). Pokud tedy daný **cestovatel přicestuje znovu** v této lhůtě, hraniční kontrola už jen **ověří dříve získané biometrické údaje** a údaje z pasu, což bude výrazně rychlejší než první registrace. Očekává se, že po plném zavedení systému a počátečním zaškolení personálu bude překračování vnějších hranic plynulejší než dříve.

V nejbližších měsících je však třeba **počítat se zdržením**, zejména při prvních vstupech, kdy bude probíhat zmíněná registrace velkého množství cestujících. Mluvčí Ministerstva vnitra už **dopředu varoval**, že na přechodech mohou vznikat **delší fronty** právě kvůli sběru biometrických dat a vyplňování dotazníků.

První dny provozu v některých uzlech skutečně **přinesly komplikace**. Například na pražském letišti Václava Havla, jednom z pilotních míst, hlásili cestující z destinací jako Británie, Turecko či Egypt čekací doby až 90 minut. Příčinou byly technické potíže. Některé samoobslužné kiosky se nedokázaly spojit s centrální databází a hraniční policisté museli dočasně vrátit odbavení do manuálního režimu, což odbavování zpomalilo. Díky zvolenému postupnému náběhu a možnosti pružně reagovat se však podařilo většímu chaosu předejít. **Evropská komise situaci sleduje a ujišťuje**, že v případě potřeby mohou členské státy **flexibilně upravit tempo zavádění** tak, aby se doprava nezadrhla a cestující zbytečně netrpěli.

Nový systém klade určité **nároky i na letecké, lodní a dálkové autobusové dopravce**. Podle unijních pravidel budou muset **před přepravou** ověřit, zda cestující splňuje podmínky vstupu do Schengenu. Kromě kontroly případné vízové povinnosti tak přibude povinnost dotázat se přes speciální rozhraní na stav registrace v EES a (po spuštění v roce 2026) i cestovní povolení v systému ETIAS. Dopravci se rovněž musejí zaregistrovat u agentury eu-LISA, která EES provozuje, a napojit své systémy na nové databáze. Během prvních tří měsíců po spuštění (od 12. října 2025 do 9. dubna 2026) je využívání rozhraní pro dopravce dobrovolné, **poté už bude povinné**. Do října 2026 navíc dopravci ještě musí kontrolovat i razítka v pasech, než bude přechodné období definitivně ukončeno.

Tyto změny vyžadují i **technické úpravy a školení personálu aerolinek, autobusových přepravců i letištních pracovníků**. Letiště musela nainstalovat desítky samoobslužných kiosků a biometrických bran. **Ředitelství cizinecké policie ČR** ještě před spuštěním pořádalo rozsáhlá školení pro všechny své příslušníky a testovalo technologie v ostrém provozu, aby se na nový

systém připravilo. Cestovní kanceláře a průvodci by měli pamatovat na to, že vstupní procedury pro jejich klienty ze zemí mimo EU mohou trvat déle. Vyplatí se proto počítat s **časovou rezervou na letištích či hraničních přechodech** a informovat cestující předem o nových požadavcích (odevzdání biometrických údajů apod.).

Například **severomakedonské ministerstvo vnitra** vyzvalo své občany, aby se s novými pravidly seznámili včas a předešli tak zbytečným komplikacím a zdržení při cestách do Evropy. Podobně **britská vláda spustila informační kampaň** a ujišťuje, že bude s evropskými partnery spolupracovat na tom, aby zavedení EES narušilo plynulost cest co nejméně.

Pokud cestujete do zemí Schengenu **s pasem země mimo EU**, počítejte s novou procedurou a naplánujte si dostatek času na hraniční kontrolu. Doporučuje se **mít připravené požadované doklady a informace** (např. cílovou adresu pobytu, případně zpáteční letenku či doklad o pojištění), protože pohraničníci či kiosky mohou klást kontrolní otázky dle Schengenského hraničního kodexu. Při prvním použití EES se připravte na snímání otisků prstů a obličeje, avšak celý úkon by neměl trvat déle než několik minut. **Občanům EU** postačí i nadále předložení pasu či občanského průkazu jako doposud, a tudíž je EES nijak nezdržuje.

Obecně platí, že **informovanost a trpělivost** jsou na místě. Evropské autority věří, že po zvládnutí úvodní fáze přinese EES všem cestujícím pohodlnější a bezpečnější cestování po Evropě. Celkově tedy zavedení EES představuje krok k digitalizaci a sjednocení hraničních kontrol v Evropě, byť start provází zvýšená opatrnost a místy i drobné problémy, výsledkem by měly být **rychlejší odbavení a lepší přehled o tom, kdo a kdy do EU přijíždí či ji opouští**, z čehož budou těžit pohraniční orgány, poctiví cestovatelé i celá společnost.